

การประเมินระบบการแพทย์ทางไกลเพื่อสนับสนุนการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ในศตวรรษที่ 21 เขตพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาต

Evaluation of Distance Medical System to Support Health Care of the Elderly In the 21st Century to the 12 Cities Hidden Gem

◆ วิภาดา มุกดา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หลักสูตรการบริการลูกค้า คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Wipada Mukda

Assistant Professor, Customer Service of Faculty of Management,

Suan Dusit University Corresponding Author, Email: amimukda9002@gmail.com

◆ วันเพ็ญ ควรรสมาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Wanphen Kuensman

Assistant Professor, Ph.D., Management of Faculty of Management,

Suan Dusit University Corresponding Author, Email: ajtuk.s@gmail.com

Received: October 26, 2019 ; Revised: December 2, 2019 ; Accepted: December 9, 2019

Abstract

This research aims to (1) study the evaluation of long-distance medical system to support healthcare of the elderly and 2) to propose the guidelines for the development of long-distance medical system to support healthcare of the elderly in the 21st century to the 12 cities hidden gem. The research tools were questionnaires and interview forms. The sample consisted of 400 elderly and 36 related interview. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, and the results were summarized to propose the guidelines for the development of long-distance medical system to support healthcare of the elderly. The research found that : 1) The evaluation of long-distance medical system with the CIPPIEST model process was at a high level, which were transfer of learning evaluation, sustainable evaluation, context evaluation, product evaluation, effective evaluation, process evaluation, impact evaluation, and input evaluation. 2) Guidelines for the development of long-distance medical system: context evaluation, there should be laws to support the operation. input evaluation, there should be an assessment of manpower, determination of responsibility

and authority. process evaluation, there should be continuous human resource development. product evaluation, public relations to provide information about services. Impact evaluation, should improve the places of service, modern equipment's, and more quality medicines. effective evaluation, should focus on the development of management systems. sustainable evaluation, there should be convenient and fast service. transfer of learning evaluation, there should be communication channels with external parties and network partners.

Keywords: Evaluation Distance Medical System Elderly

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการประเมินระบบการแพทย์ทางไกลเพื่อสนับสนุนการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ (2) นำเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการแพทย์ทางไกลเพื่อสนับสนุนการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 เขตพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาต กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุ จำนวน 400 คน และสัมภาษณ์กลุ่มผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำผลที่ได้นำมาสรุปข้อมูลเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการแพทย์ทางไกลตามกระบวนการ CIPPIEST ผลการวิจัยพบว่า 1) การประเมินระบบการแพทย์ทางไกลด้วยกระบวนการ CIPPIEST Model อยู่ในระดับมาก คือ การประเมินด้านการถ่ายทอดความรู้ การประเมินด้านความยั่งยืน การประเมินด้านบริบทการประเมินด้านผลผลิต การประเมินด้านประสิทธิผล การประเมินด้านกระบวนการ การประเมินด้านผลกระทบและการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า 2) แนวทางการพัฒนาระบบการแพทย์ทางไกล ด้านบริบท ควรมีกฎหมายที่รองรับการปฏิบัติงาน ด้านปัจจัยนำเข้า ควรมีการประเมินอัตรากำลัง กำหนดความรับผิดชอบอำนาจหน้าที่ด้านกระบวนการ ควรมีการพัฒนาคุณภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ด้านผลผลิต ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลกับผู้รับบริการ ด้านผลกระทบ ควรปรับปรุงสถานที่ให้บริการ อุปกรณ์ที่ทันสมัยและยาที่มีคุณภาพด้านประสิทธิผล มุ่งเน้นพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ด้านความยั่งยืน ความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการด้านการถ่ายทอดความรู้ การจัดช่องทางการติดต่อประสานงานกับภายนอกและภาคีเครือข่าย

คำสำคัญ: การประเมิน ระบบการแพทย์ทางไกล ผู้สูงอายุ

บทนำ

จากแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงห่วงใยและเห็นความสำคัญของสุขภาพและอนามัยของประชาชนในพื้นที่ห่างไกลที่ยังไม่สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพของรัฐทั่วไปได้ กระทรวงสาธารณสุขจึงได้น้อมรับและเร่งดำเนินการสนองพระราชดำริเพื่อพัฒนาระบบบริการในพื้นที่ทุรกันดาร ป่าเขา อยู่ห่างไกล ซึ่งทำให้ประชาชนที่เจ็บป่วยมุ่งเข้ามาบริการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาล

ใหญ่ ๆ ในเมืองทำให้เป็นภาระหนักของโรงพยาบาลเหล่านั้นและเป็นภาระหนักทางด้านค่าใช้จ่ายและเวลาของประชาชนที่ต้องเดินทางเข้ามาใช้บริการทางสาธารณสุข ดังนั้น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจึงมีความสำคัญต่อระบบสุขภาพไทย เพราะเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับชุมชนที่ชาวบ้านรู้จักและนิยมใช้บริการมากขึ้นเป็นลำดับ (Otkanon, 2011) ในการนำเอาความก้าวหน้าทางด้านสารสนเทศโทรคมนาคมมาประยุกต์ใช้กับงานทางด้านการรักษาพยาบาลทางไกลด้วยการส่งสัญญาณผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้น โดยแพทย์ต้นทางและเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรทางสาธารณสุขปลายทาง สามารถติดต่อกันได้ด้วยภาพเคลื่อนไหวและเสียง ทำให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลคนไข้ระหว่างกันและกันได้พร้อมกันกับการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการปรึกษามือกับคนไข้ที่อยู่ในห้องเดียวกัน นอกจากนี้การรักษาพยาบาลทางไกลยังนำมาประยุกต์ใช้ในการประชุมออนไลน์ทางไกล (Video Conference) ระหว่างแพทย์ต้นทางกับเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรทางสาธารณสุขและใช้ในการศึกษาต่อเนื่องทางไกล (Distance Learning) และการเชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ระหว่างต่างสถานที่กันได้อีกด้วย การแพทย์ทางไกลจึงได้รับความสนใจและถูกนำมาใช้งานอย่างกว้างขวางขึ้น (Perednia & Allen, 1995) อย่างไรก็ตามระบบการแพทย์ทางไกลยังทำให้การดูแลตนเองจากที่บ้านที่มีผู้สูงอายุหรือผู้ป่วย โดยการติดตั้งอุปกรณ์ตรวจวัดสัญญาณชีพต่าง ๆ ไว้ที่บ้านและคอยส่งสัญญาณชีพเหล่านั้นมายังสถานพยาบาลหรือแพทย์เพื่อการเฝ้าระวัง ในกรณีที่ผู้สูงอายุหรือผู้ป่วยมีอาการผิดปกติแพทย์สามารถแจ้งให้มาตรวจรักษาที่โรงพยาบาลได้ทันที สามารถวินิจฉัยอาการได้โดยที่ผู้ป่วยไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางมาพบแพทย์หลาย ๆ ชั่วโมง ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายไปกับการเดินทางมาพบแพทย์หรือกรณีแพทย์ผ่าตัดใช้จอวิดีโอติดตาม การผ่าตัดคนไข้ ได้โดยที่ไม่ต้องเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปอีกสถานที่หนึ่งหรือการเชื่อมต่อระบบโรงพยาบาลกับสถานพยาบาลต่าง ๆ เพื่อให้ผลการวินิจฉัยของแพทย์ ผู้เชี่ยวชาญเป็นไปอย่างถูกต้อง รวดเร็ว แม่นยำ เป็นต้น (Pender, 1996)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นนั้นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้มีนโยบายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในประเทศ เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจและคงความเป็นเอกลักษณ์ของสถานที่นั้น ๆ จึงเปิดเส้นทางท่องเที่ยวตามโครงการ “12 เมืองต้องห้าม..พลาด” โครงการนี้เกิดจากแนวคิดหลักคือ นำจุดเด่นของจังหวัดต่าง ๆ ที่คนไทยยังไม่เคยรับรู้หรือไม่เคยรู้ว่ามียะไรที่น่าสนใจ โดยอาจถูกมองข้ามแต่แท้จริงแล้วเป็นเมืองที่มีศักยภาพที่จะส่งเสริมให้คนเข้าไปท่องเที่ยวใน “12 เมืองต้องห้ามพลาด” ได้แก่ ลำปาง เพชรบูรณ์ น่าน บุรีรัมย์ เลย สมุทรสงคราม ราชบุรี ชุมพร นครศรีธรรมราช ตรัง จันทบุรีและตราด ดังนั้นการนำความก้าวหน้าทางด้านสารสนเทศโทรคมนาคมมาประยุกต์ใช้กับงานทางด้านรักษาพยาบาลทางไกลด้วยการส่งสัญญาณผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อเข้ามาอำนวยความสะดวกรองรับการดูแลรักษาสุขภาพของการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวจากเมืองท่องเที่ยวหลักไปสู่เมืองท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาดและจากการผสมผสานกันอย่างลงตัวได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของทางด้านการสื่อสารโทรคมนาคมมาประยุกต์ใช้กับงานทางด้านรักษาพยาบาลทางไกลด้วยการส่งสัญญาณผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในการที่จะให้บริการสาธารณสุขทางไกลที่ระยะทางไม่ได้เป็นปัญหาอีกต่อไป ซึ่งถือได้ว่าเป็นเทคโนโลยีด้านการแพทย์สำหรับยุคศตวรรษที่ 21

จากข้อมูลดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการประเมินระบบการแพทย์ทางไกลเพื่อสนับสนุนการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21 เขตพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาต ซึ่งผลที่ได้รับนั้นจะทำให้การให้บริการในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเกิดการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพมาตรฐานและเพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

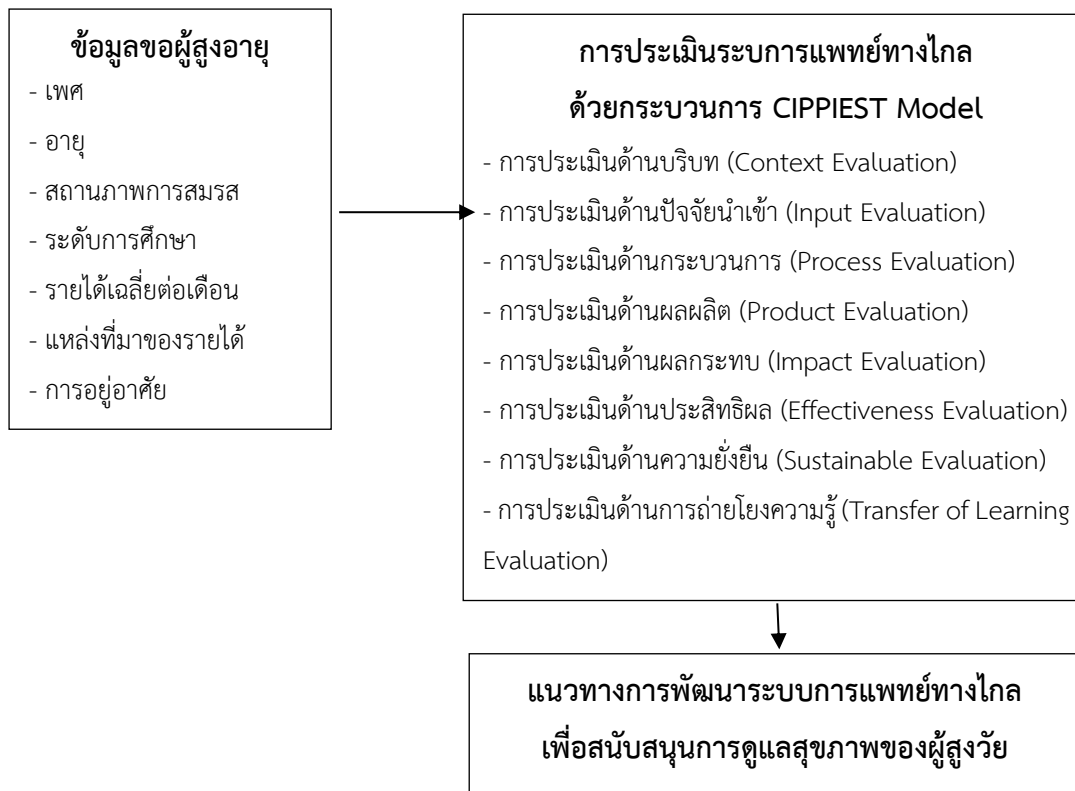
1. เพื่อศึกษาการประเมินระบบการแพทย์ทางไกลเพื่อสนับสนุนการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21 เขตพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาต
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการแพทย์ทางไกลเพื่อสนับสนุนการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21 เขตพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาต

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน เป็นการประเมินโครงการระบบการแพทย์ทางไกลของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเพื่อสนับสนุนการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัย โดยใช้กระบวนการ CIPPIEST Model ซึ่งเป็นแนวคิดของ Stufflebeam & Shinkfield (2007) แบ่งการประเมินออกเป็น 8 ด้าน คือ 1) การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) 2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) 3) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) 4) การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) 5) การประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) 6) การประเมินด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) 7) การประเมินด้านความยั่งยืน (Sustainable Evaluation) และ 8) การประเมินด้านการถ่ายโอนความรู้ (Transfer of Learning Evaluation)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำไปสังเคราะห์สรุปออกมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

การทบทวนวรรณกรรม

รูปแบบการประเมินโครงการ CIPPIEST

รูปแบบการประเมินโครงการในรูปแบบของ CIPP ซึ่ง Stufflebeam & Shinkfield (2007) ได้นำนำตัวอักษรตัวแรกของมิติการประเมิน 4 ด้านมาประกอบกัน ได้แก่ 1) การประเมินบริบท (Context Evaluation) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น (Need) ปัญหา (Problem) คุณสมบัติที่มีค่า (Assets) และโอกาส (Opportunities) ที่จะเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขแวดล้อมหนึ่งที่กำหนด 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ช่วยจัดลำดับโครงการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความต้องการจำเป็น โดยการศึกษาและตรวจสอบอย่างถี่ถ้วนเกี่ยวกับแนวทางต่าง ๆ ที่มีศักยภาพหรือมีความเป็นไปได้มากที่สุด 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการตรวจสอบว่าการนำแผนงานหรือโครงการไปใช้หรือตรวจสอบการดำเนินงานการใช้แผนงานโครงการ วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการประเมินกระบวนการก็คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้จัดการและผู้ปฏิบัติงานในโครงการนั้น ๆ 4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เพื่อสอบวัดและตีความตัดสินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซงว่าตอบสนองบรรลุนความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์หรือไม่ ส่วน Pibun (2008) ได้กล่าวว่า กระบวนการ CIPP จะประกอบไปด้วย 1) การประเมินบริบทหรือการประเมินสถานะแวดล้อมของโครงการ

เพื่อตรวจสอบว่าวัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจนหรือไม่สอดคล้องกับปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แท้จริงหรือไม่ 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า เป็นการประเมินความเป็นไปได้ด้านทรัพยากร การพิจารณาเลือกกลวิธีดำเนินโครงการที่เหมาะสมเพื่อตอบสนองความต้องการจำเป็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง 3) การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินการดำเนินงานเมื่อนำโครงการที่วางแผนไว้ไปสู่การปฏิบัติเป็นการประเมินขณะดำเนินโครงการ เพื่อศึกษาว่าอะไรเป็นจุดแข็งจุดอ่อนปัญหาและอุปสรรค 4) การประเมินผลผลิต เป็นการประเมินหลังสิ้นสุดโครงการเป็นการตอบคำถามว่าผลผลิตที่ได้จากโครงการมีอะไรบ้างเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ส่วนรูปแบบการประเมิน CIPPIEST นั้น Nillapun (2012) ได้กล่าวถึง รูปแบบการประเมิน CIPPIEST คือ ส่วนปรับขยายของรูปแบบการประเมิน CIPP โดยปรับขยายการประเมินผลผลิต ออกเป็นการประเมินผลกระทบ ซึ่งเป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่าสิ่งที่ผู้รับผลประโยชน์ได้รับเกินไปกว่าเป้าหมายความต้องการที่จะได้รับตอบสนองตามความต้องการจำเป็นนั้นหรือไม่ ส่วนการประเมินประสิทธิผล เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่าโครงการหรือสิ่งแทรกแซง สามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์ได้อย่างครอบคลุมหรือไม่ ส่วนการประเมินความยั่งยืน เป็นการประเมินว่าแนวทางการปฏิบัตินั้นเป็นไปตามระบบหรือไม่ ซึ่งเป็นการนำโครงการไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืน และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ เป็นการประเมินว่ามีการนำโครงการหรือสิ่งแทรกแซงที่ประสบความสำเร็จไปประยุกต์หรือปรับปรุงใช้ในที่อื่น ๆ หรือไม่ ส่วน Kanjanawasee (2013) ได้กล่าวว่า รูปแบบการประเมิน CIPPIEST ได้พัฒนาขึ้นมาเพื่อให้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารสำหรับใช้ในการตัดสินใจอย่างรอบด้านทางการบริหาร ซึ่งมีทั้งความกว้าง ความลึกและความละเอียดอ่อนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประสิทธิผลของระบบปฏิบัติการที่มีผลกระทบต่อสาธารณสุขได้เป็นอย่างดี

ระบบการแพทย์ทางไกล

ส่วนระบบแพทย์ทางไกลเป็นการนำเอาความก้าวหน้าด้านการสื่อสารโทรคมนาคมมาประยุกต์ใช้กับงานทางการแพทย์ โดยการส่งสัญญาณผ่านสื่อซึ่งอาจจะเป็นสัญญาณดาวเทียมหรือใยแก้วนำแสงแล้วแต่กรณีควบคู่ไปกับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ แพทย์ต้นทางและปลายทางสามารถติดต่อกันด้วยภาพเคลื่อนไหวและเสียง ทำให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลคนไข้ระหว่างกันได้ Huncharoen and others (2014) ส่วน Cucina (2013) ได้กล่าวว่า ระบบการแพทย์ทางไกลเป็นการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้บริการสนับสนุนการดูแลสุขภาพกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลายที่อยู่ห่างไกลกัน สามารถนำมาใช้งานได้หลายลักษณะ ประกอบด้วย 1) ระบบให้คำปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญจะให้คำปรึกษาหรือวินิจฉัยสุขภาพโดยการพูดคุยและสอบถามอาการผู้ป่วยผ่านกล้องวิดีโอ โดยอาจรวมถึงการส่งข้อมูลสัญญาณชีพ ภาพ หรือวิดีโอของผู้ป่วย มายังผู้เชี่ยวชาญเพื่อใช้ประกอบการวินิจฉัย 2) ระบบเฝ้าระวัง เช่น เฝ้าระวังสุขภาพที่บ้าน โดยการนำอุปกรณ์ตรวจวัดต่าง ๆ ไปติดตั้งที่บ้าน โดยข้อมูลสัญญาณต่าง ๆ จะถูกส่งมายังศูนย์เฝ้าระวังหรือโรงพยาบาล ถ้าสัญญาณชีพที่ส่งมามีความผิดปกติก็จะแจ้งให้ผู้ป่วย

เข้ารับการรักษาโดยทันที 3) ระบบให้ข้อมูลสุขภาพ เป็นระบบที่ให้บริการสอบถามความรู้เรื่องสุขภาพหรือให้คำปรึกษาโรค โดยผู้ใช้สามารถสืบค้นข้อมูลโดยผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรือปรึกษาออนไลน์กับผู้เชี่ยวชาญ 4) ระบบเรียนรู้ทางการแพทย์ เป็นทั้งแหล่งเรียนรู้และเผยแพร่ความรู้ให้กับแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญ โดยระบบจะทำหน้าที่รวบรวมความรู้จากบทความ ภาพทางการแพทย์หรือจากแหล่งต่าง ๆ ผู้ใช้สามารถสืบค้นข้อมูลหรือเผยแพร่ข้อมูลความรู้เพื่อประโยชน์ด้านการศึกษาได้ ส่วน World Health Organization (2010) ได้กล่าวว่า การนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้กับงานทางการแพทย์โดยการส่งสัญญาณผ่านสื่อ อาจเป็นสัญญาณดาวเทียมหรือใยแก้วนำแสงควบคู่ไปกับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ แพทย์ต้นทางกับแพทย์ปลายทางติดต่อกันด้วยภาพเคลื่อนไหวและเสียง ทำให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลคนไข้ระหว่างกันและกัน ประกอบด้วย 1) ระบบประชุมทางไกล 2) ระบบการปรึกษาแพทย์ทางไกล 3) ระบบการศึกษาทางไกล 4) ระบบเชื่อมเครือข่ายข้อมูลและโทรศัพท์

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นแนวคิดในการยกระดับของสถานีนอนามัยหรือศูนย์สุขภาพชุมชนเดิม ซึ่งเป็นหน่วยบริการสาธารณสุขในระดับตำบลให้มีศักยภาพในการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น โดยมีภาระหน้าที่ที่สำคัญ 5 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการรักษาพยาบาล ด้านการควบคุมป้องกันโรค ด้านการฟื้นฟูสภาพและด้านการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข Office of Policy and Strategy Ministry of Public Health (2014) ส่วน Supawong (2009) ได้กล่าวว่า โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเป็นนโยบายที่รัฐบาลให้ความสำคัญโดยเน้นการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคเป็นหลัก ซึ่งเป็นการลงทุนที่คุ้มค่ากว่าในระยะยาว มีการพัฒนาระดับสถานีนอนามัยขึ้นเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจำนวนหนึ่ง โดยการพัฒนาที่แตกต่างกันไปตามบริบทของพื้นที่และระดับการพัฒนาที่อาจยังไม่เท่าเทียมกัน กอปรกับจำนวนเป้าหมายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่มีมากขึ้นทั่วประเทศเกือบ 10,000 แห่ง จึงต้องมีแนวทางที่จะทำความเข้าใจและความชัดเจนในแนวทางปฏิบัติให้มีทิศทางเดียวกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ใน 12 เมืองต้องห้ามพลาตราวมจำนวนทั้งสิ้น 1,398,957 คน (Department of Provincial Administration, Ministry of Interior, 2018)
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักการของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1976) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 ได้จำนวนผู้สูงอายุ 400 คน โดยการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุแบบเจาะจงซึ่งเป็นผู้เคยใช้ระบบการแพทย์ทางไกล

การวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 12 คน นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ จำนวน 12 คน พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ จำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้เก็บข้อมูล โดยแบ่งเป็น 4 ส่วนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ การอยู่อาศัย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการบริการดูแลสุขภาพจากหมู่บ้านและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินระบบการแพทย์ทางไกลด้วยกระบวนการ CIPPIEST Model

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการแพทย์ทางไกลกระบวนการ CIPPIEST Model

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้สูงอายุในการรับบริการจากภาครัฐ พร้อมทั้งการประเมินระบบ CIPPIEST Model

2. ลงพื้นที่ในการสอบถามกับผู้สูงอายุใน 12 เมืองต้องห้ามพลาต ประกอบด้วย จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดตรัง จังหวัดชุมพร จังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดตราด จังหวัดจันทบุรี จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดเลย จังหวัดน่าน จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดลำปาง รวมจำนวน 400 คน

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบข้อมูลทั้งหมด แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ทำหนังสือถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล รวมจำนวนทั้งสิ้น 36 ท่าน เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์

2. เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และนำมาสรุปผลเพื่อสังเคราะห์เนื้อหา แล้วนำเสนอรูปแบบการประเมินผลที่เหมาะสมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย การหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิจัยเชิงคุณภาพ นำผลที่ได้จากสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการวิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์และตีความ เพื่อนำมาสรุปข้อมูลแนวทางการพัฒนาระบบการแพทย์ทางไกลกระบวนการ CIPPIEST Model

ผลการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ (1) อธิบายการประเมินระบบการแพทย์ทางไกล (2) นำเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการแพทย์ทางไกลตามกระบวนการ CIPPIEST Model

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่ออธิบายการประเมินระบบการแพทย์ทางไกลเพื่อสนับสนุนการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 เขตพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาต

ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 62.75 อายุ 75 ปีขึ้นไป จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 สถานภาพสมรส จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 68.25 ศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 65.75 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้สูงอายุมีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 76.25 แหล่งที่มารายได้ของผู้สูงอายุได้จากรัฐบาล (รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 40.50 และส่วนใหญ่อยู่กับสมาชิกครอบครัว จำนวน 316 คน คิดเป็นร้อยละ 79.00

ภาพรวมของการประเมินระบบการแพทย์ทางไกลด้วยกระบวนการ CIPPIEST Model อยู่ในระดับมาก ได้แก่ คือ ด้านการถ่ายโยงความรู้ ด้านความยั่งยืน ด้านบริบท ด้านผลผลิต ด้านประสิทธิผล ด้านกระบวนการ ด้านผลกระทบและด้านปัจจัยนำเข้า

ด้านบริบท พบว่า รพ.สต. มีการให้บริการสาธารณสุขด่านแรกที่เน้นการมีสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนจนเป็นสื่อในการนำความรู้และบริการสุขภาพที่มีคุณภาพไปสู่ประชาชน รพ.สต. มีขอบเขตการดำเนินการในด้านการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมและป้องกันโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสุขภาพ รวมทั้งการจัดการปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ รพ.สต. มีความเชื่อมโยงกับโรงพยาบาลแม่ข่ายในการดูแลผู้ป่วยเฉพาะรายอย่างมีประสิทธิภาพ และ รพ.สต. มีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับประชาชน ชุมชนและองค์กรปกครองท้องถิ่น

ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า สถานที่ตั้งของ รพ.สต. มีความเหมาะสมสำหรับการให้บริการทางการแพทย์ รพ.สต. มีเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร ได้แก่ ระบบโทรศัพท์สำหรับใช้ติดต่อสื่อสารตลอด 24 ชั่วโมง และ รพ.สต. มีพยาบาลวิชาชีพหรือพยาบาลเวชปฏิบัติเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการดูแลผู้ป่วย

ด้านกระบวนการ พบว่า รพ.สต. เป็นศูนย์กลางข้อมูลในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลและข่าวสาร เกี่ยวกับการเฝ้าระวัง การป้องกันและการควบคุมสภาวะการโรคติดต่อและโรคระบาด ทำให้ระบบการแพทย์สามารถติดต่อกันได้ด้วยภาพเคลื่อนไหวและเสียง สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลคนใช้ระหว่างกันและกันได้ และ รพ.สต. ที่ขาดแคลนแพทย์เฉพาะทางก็จะได้รับการช่วยเหลือในด้านการตรวจรักษา

ด้านผลผลิต พบว่า ระบบแพทย์ทางไกลช่วยให้ผู้ป่วยสามารถขอคำปรึกษาและพูดคุยกับแพทย์จากที่ไหนก็ได้ สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และเพิ่มศักยภาพในการให้บริการของบุคลากรทางการแพทย์ด้วยการปรึกษาแพทย์ทางไกลจาก รพ.สต.ไปยังโรงพยาบาลเครือข่าย

ด้านผลกระทบ พบว่า ลดข้อจำกัดด้านระยะทางของผู้ป่วยที่อยู่ห่างไกล ที่ต้องเสียเวลาเดินทางไกล ๆ ระบบการแพทย์ทางไกลหากเพิ่มความเร็วจะมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้น และ รพ.สต. ขาดความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น บุคลากร อุปกรณ์ สถานที่ งบประมาณและการบริหารจัดการ เป็นต้น

ด้านประสิทธิผล พบว่า บุคลากรทางการแพทย์มีบทบาทเป็นผู้สนับสนุน กระตุ้นและพัฒนาศักยภาพประชาชนและชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองด้านสุขภาพได้ ชุมชนจะได้รับบริการสะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพในการบำบัดรักษา และระบบการแพทย์ทางไกลทำให้ข้อสงสัยหรืออาการเจ็บป่วยจากปัญหาสุขภาพหมดไปและทำให้สุขภาพของประชาชนดีขึ้นได้

ด้านความยั่งยืน พบว่า ระบบการแพทย์ทางไกลทำให้ประชาชนมีสุขภาพดีและมีคุณภาพชีวิตที่ดีเกิดสังคมสุขภาพดี ระบบการแพทย์ทางไกลช่วยลดระยะเวลาและลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เป็นการสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงบริการภาครัฐและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

ด้านการถ่ายโยงความรู้ พบว่า รพ.สต. เผชิญความเสี่ยงด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในชุมชน รพ.สต. สนับสนุนการขับเคลื่อนงานต่าง ๆ ในพื้นที่ร่วมกับเครือข่ายชุมชน และ รพ.สต. ควบคุม กำกับ ติดตาม การดำเนินงานตามแผนงานโครงการกิจกรรมด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงภาพรวมค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินระบบการแพทย์ทางไกล

การประเมินระบบการแพทย์ทางไกล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	อันดับที่
การประเมินด้านบริบท	3.50	0.725	มาก	3
การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า	3.32	0.777	ปานกลาง	8
การประเมินด้านกระบวนการ	3.41	0.761	มาก	6
การประเมินด้านผลผลิต	3.48	0.801	มาก	4
การประเมินด้านผลกระทบ	3.40	0.682	ปานกลาง	7
การประเมินด้านประสิทธิผล	3.47	0.843	มาก	5
การประเมินด้านความยั่งยืน	3.60	0.804	มาก	2
การประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้	3.61	0.781	มาก	1
ภาพรวม	3.47	0.772	มาก	

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่ออธิบายแนวทางการพัฒนาระบบการแพทย์ทางไกลตามกระบวนการ CIPPIEST Model

แนวทางการพัฒนาระบบการแพทย์ทางไกลเพื่อสนับสนุนการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัย

กระบวนการ CIPPIEST Model

1. การประเมินด้านบริบท ควรมีความหมายที่รองรับการปฏิบัติงานซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญ เพราะกระบวนการบริหารจัดการต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับของกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดมาตรฐานตลอดจนการพัฒนาเครือข่ายให้ รพ.สต. มีความเชื่อมโยงการปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายชุมชน ตลอดถึงการส่งต่อผู้ป่วยไปยังโรงพยาบาลอำเภอและโรงพยาบาลศูนย์ได้อย่างรวดเร็ว ทำให้บริการผู้ป่วยได้รับการบำบัดเบื้องต้น

2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ควรมีการประเมินอัตรากำลังบุคลากรใน รพ.สต. บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ควรมีความรู้และทักษะในการให้บริการและการทำงานเป็นทีม การทำงานเชิงรุกในชุมชนโดยร่วมกับ อสม. ควรจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงานเพื่อสร้างความปลอดภัยต่อผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

3. การประเมินด้านกระบวนการ ควรมีการวางแผนเรื่องอัตรากำลัง สสำรวจส่วนขาด วางแผนการสรรหาบุคลากรให้ตรงตามความต้องการมีการมอบหมายความรับผิดชอบที่ชัดเจน มีการพัฒนาคุณภาพบุคลากร การจัดระบบสนับสนุนบริการ ประกอบด้วย การจัดหาอาคารสถานที่ พัฒนาสิ่งแวดล้อมและ GREEN & CLEAN

4. การประเมินด้านผลผลิต รพ.สต. ควรจัดบริการให้รวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำและควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลกับผู้รับบริการเกี่ยวกับการบริการของคลินิกพิเศษต่าง ๆ โดยการติดป้ายประกาศและแจ้งข่าวสารผ่านอาสาสมัครสาธารณสุข จิตอาสาหรือรถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่

5. การประเมินด้านผลกระทบ ปรับปรุงสถานที่ให้บริการ อุปกรณ์ที่ทันสมัยและยาให้สามารถจ่ายยาที่มีคุณภาพมากขึ้น ส่วนการให้บริการที่เป็นไปตามความหวังของผู้รับบริการ ได้แก่ มีการตรวจคัดกรองความเสี่ยงในการเกิดโรคต่าง ๆ และมีการให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรค เป็นต้น

6. การประเมินด้านประสิทธิผล เป็นการพัฒนาคุณภาพของหน่วยบริการปฐมภูมิในรูปแบบของเครือข่ายบริการ มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการ เช่น ทรัพยากรบุคคล อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือและการบริหารจัดการ ฯลฯ เกิดการสร้างและพัฒนาเครือข่ายของระบบการบริการที่มีการส่งต่อและการดูแลอย่างต่อเนื่อง

7. การประเมินด้านความยั่งยืน มีความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ ความเต็มใจในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ครบถ้วนและถูกต้อง ควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงาน ร่วมคิด แก้ปัญหาการให้บริการต่าง ๆ และมีการประชุมชี้แจง เพื่อทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย ให้สำนึกถึงบทบาทของการเป็นผู้ให้บริการสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

8. การประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้ ควรมีการจัดช่องทางติดต่อประสานงานกับภายนอกและภาคีเครือข่าย การสื่อสารประสานงานอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรและบุคลากรสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การประเมินระบบการแพทย์ทางไกลเพื่อสนับสนุนการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21 เขตพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาต พอสรุแต่ละด้านได้ดังนี้

ด้านบริบท รพ.สต. มีการให้บริการสาธารณสุขที่เน้นการมีส่วนร่วมที่ดีกับชุมชนจนเป็นสื่อในการนำความรู้และบริการสุขภาพที่มีคุณภาพไปสู่ประชาชน มีขอบเขตการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมและป้องกันโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ รวมทั้งการจัดการปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ และมีความเชื่อมโยงกับโรงพยาบาลแม่ข่ายในการดูแลผู้ป่วยเฉพาะรายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ Asawutmangkul & Group (2017) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดปทุมธานี พบว่า ด้านบริบทโครงการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และตรงกับ HuokHuan (2015) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การประเมินบริบทของหลักสูตรสถานศึกษา ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจของสถานศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตรและสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้มีความเหมาะสม

ด้านปัจจัยนำเข้า สถานที่ตั้งของ รพ.สต. มีความเหมาะสมสำหรับการให้บริการทางการแพทย์ มีระบบโทรศัพท์สำหรับใช้ติดต่อสื่อสารในระบบบริการการแพทย์ตลอด 24 ชั่วโมง และมีพยาบาลวิชาชีพหรือพยาบาลเวชปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วย ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ Yaemlamai & Hongwiset (2018) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้าเกี่ยวกับความเหมาะสมของทรัพยากรการดำเนินโครงการและด้านการสนับสนุน มีความเหมาะสมในระดับมาก และตรงกับ WatMuang (2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการหลักสูตรห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งวัวแดง พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้าโครงสร้างและเนื้อหาวิชาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ผู้บริหารครู สื่อวัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่งบประมาณและเวลาเรียนในโครงการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่ควรปรับปรุงโครงสร้างของหลักสูตรในเวลาเรียนและจำนวนห้อง

ด้านกระบวนการ รพ.สต. เป็นศูนย์กลางข้อมูลในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง การป้องกันและการควบคุมสภาวะการณโรคติดต่อและโรคระบาด และระบบการแพทย์ทางไกลทำให้แพทย์สามารถติดต่อกันได้ด้วยภาพเคลื่อนไหวและเสียง สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลคนใช้ระหว่างกันและกันได้ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ Kamphar & Rojananiti (2018) ได้ศึกษา

เกี่ยวกับการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 พบว่า ด้านกระบวนการของการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบอยู่ในระดับมาก และตรงกับ Pibun (2008) ได้กล่าวว่า การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินการดำเนินงานเมื่อนำโครงการที่วางแผนไว้ไปสู่การปฏิบัติเป็นการประเมินขณะดำเนินโครงการ เพื่อศึกษาว่าอะไรเป็นจุดแข็งจุดอ่อน ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ คำถามเหล่านี้จะทำให้สามารถกำกับดูแลควบคุมและปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานของโครงการได้

ด้านผลผลิต ทำให้ผู้ป่วยสามารถขอคำปรึกษาและพูดคุยกับแพทย์จากที่ไหนก็ได้ ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึง บุคลากรทางการแพทย์ให้คำปรึกษาด้านการแพทย์ทางไกลจาก รพ.สต.ไปยังโรงพยาบาลเครือข่าย ส่วนยาและเวชภัณฑ์ที่ให้บริการใน รพ.สต. มีคุณภาพซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ Sirisomboon & Chunthawong (2015) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการระบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ตำบลบ้านลำ อำเภอมะนัง จังหวัดสระบุรี พบว่า ผลผลิตของโครงการมีความเหมาะสมในระดับมาก และตรงกับ Charoenwantha (2010) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนพระหฤทัย เชียงใหม่ พบว่า ด้านผลผลิตของหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนครูมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าผลผลิตมีความเหมาะสมและผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

ด้านผลกระทบ ลดข้อจำกัดด้านระยะทางของผู้ป่วยที่อยู่ห่างไกลที่ต้องเสียเวลาเดินทางไกล ๆ รพ.สต. ยังขาดความพร้อมในด้านอื่น ประกอบด้วย บุคลากร อุปกรณ์ สถานที่ งบประมาณและการบริหารจัดการ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ Sangnikun Kraduang & Pimpapanit (2016) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย: กรณีศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ผลการประเมินด้านผลกระทบของกลุ่มผู้บริหารมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และตรงกับ Buosonte (2013) ได้กล่าวว่า การประเมินผลกระทบ เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า สิ่งที่ได้รับผลประโยชน์ (จากโครงการหรือสิ่งแทรกแซง) ได้รับเกินไปกว่าเป้าหมายความต้องการ ที่จะได้รับตอบสนองตามความต้องการจำเป็นนั้นคืออะไรบ้าง คำถามนี้ชี้ให้เห็นว่าไม่ว่าสิ่งที่ได้รับเกินไปกว่าที่กำหนดไว้นั้นจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบก็ล้วนแต่เป็นผลกระทบทั้งสิ้น

ด้านประสิทธิผล บุคลากรทางการแพทย์มีบทบาทสำคัญซึ่งเป็นผู้สนับสนุน กระตุ้นและพัฒนาศักยภาพประชาชนและชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองด้านสุขภาพได้ ชุมชนจะได้รับบริการสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในการบำบัดรักษา ระบบการแพทย์ทางไกลทำให้สุขภาพของประชาชนดีขึ้นได้ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ Nilsantia (2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนปากช่อง 2 พบว่า ด้านประสิทธิผล มีประเมินผลที่เกิดกับนักเรียนมีความมั่นใจในองค์ความรู้ที่มีอยู่ในระดับมาก และตรงกับ Stufflebeam & Shinkfield (2007) ได้กล่าวว่า

การประเมินประสิทธิผลที่เกิดขึ้นเป็นการตั้งคำถามว่า โครงการหรือสิ่งแทรกแซงบรรลุตอบสนองความต้องการ ความจำเป็นของกลุ่มผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ได้อย่างครอบคลุมหรือไม่

ด้านความยั่งยืน ทำให้ประชาชนมีสุขภาพดีและมีคุณภาพชีวิตที่ดี เกิดสังคมสุขภาพดี ช่วยลดระยะเวลาและลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางและยังสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงบริการภาครัฐและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ Nillapun (2012) ได้กล่าวถึง การประเมินความยั่งยืนของผลที่เกิดขึ้นเป็นการพิจารณาประเมินความคงอยู่หรือความต่อเนื่องในการทำโครงการที่ประสบผลสำเร็จไปใช้ รวมถึงวิธีการในการรักษาไว้ซึ่งความสำเร็จของโครงการ และตรงกับ Nilsantia (2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียน ปากช่อง 2 พบว่า ในด้านความยั่งยืน นักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากโครงการไปใช้ในการดำเนินชีวิตและการมีทักษะในการแก้ไขปัญหาในชีวิตด้วยวิธีการที่เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านการถ่ายโอนความรู้ รพ.สต. เฝ้าระวังความเสี่ยงด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในชุมชน รพ.สต. สนับสนุนการขับเคลื่อนงานต่าง ๆ ในพื้นที่ร่วมกับเครือข่ายชุมชน และ รพ.สต. ควบคุม กำกับ ติดตาม การดำเนินงานตามแผนงานโครงการกิจกรรมด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ Kanjanawasee (2013) ได้กล่าวถึง การประเมินผลด้านการถ่ายโอนความรู้ เป็นการตั้งคำถามว่ามีการนำโครงการหรือสิ่งแทรกแซงที่ประสบผลสำเร็จสามารถนำไปประยุกต์หรือปรับปรุงใช้ในที่อื่น ๆ หรือไม่ และตรงกับ Sirirat & Other (2015) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการเบญจวิถีนำทางสรรสร้างครอบครัว ต้นแบบสายใยรักของศูนย์การเรียนรู้โครงการสายใยรักแห่งครอบครัว จังหวัดราชบุรี พบว่า ในด้านการถ่ายโอนความรู้ ผลการประเมินในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่

2. แนวทางการสร้างนวัตกรรมต้นแบบโรงเรียนของผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21

ด้านบริบท ควรมีความหมายที่รองรับการปฏิบัติงานซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญเพื่อให้เกิดมาตรฐานการปฏิบัติงานและการยอมรับในระบบสุขภาพ ตลอดจนการพัฒนาเครือข่ายให้ รพ.สต.มีความเชื่อมโยงกับเครือข่าย ตลอดจนการส่งต่อผู้ป่วยไปยังโรงพยาบาลอำเภอและโรงพยาบาลศูนย์ได้อย่างรวดเร็ว ทำให้บริการผู้ป่วยได้รับการบำบัดเบื้องต้น ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ Buosonte (2013) ได้กล่าวว่า การประเมินบริบท หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น ปัญหา คุณสมบัติที่มีค่าและโอกาส ที่จะเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขแวดล้อมหนึ่งที่กำหนด การประเมินบริบท 4 ส่วนนี้ มีความสำคัญที่จะนำไปสู่การออกแบบโครงการ แผนงานและการให้บริการที่มีความเหมาะสมเป็นไปได้ และตรงกับ Charoenwantha (2010) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนช่วง ชั้นที่ 2 ของโรงเรียนพระหฤทัย เชียงใหม่ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสมและผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

ด้านปัจจัยนำเข้า ควรมีการประเมินอัตรากำลังบุคลากรใน รพ.สต. ตามเกณฑ์การขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิของ สปสช. ให้เหมาะสม กำหนดความรับผิดชอบอำนาจหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคนตามที่กำหนดไว้ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานควรมีความรู้และทักษะในการให้บริการผสมผสานและมีทักษะเพิ่มเติมเฉพาะด้านด้วย มีศักยภาพในการบริหารจัดการและการทำงานเป็นทีม โดยร่วมกับ อสม. ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ Stufflebeam & Shinkfield (2007) ได้กล่าวว่า การประเมินปัจจัยนำเข้า เป็นจุดมุ่งเน้นหลักของการประเมินปัจจัยนำเข้าก็เพื่อช่วยจัดลำดับโครงการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยการศึกษาและตรวจสอบอย่างถี่ถ้วนเกี่ยวกับแนวทางต่าง ๆ ที่มีศักยภาพหรือมีความเป็นไปได้มากที่สุด และตรงกับ PuiPuroy (2014) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนโนนสีดาววิทยา อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้ามีการกำหนดนโยบายและวางแผนกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมมีการตั้งคณะกรรมการก่อนการดำเนินงาน มีการวางแผนเพื่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนมีการดำเนินการมอบหมายงานที่มีความเหมาะสมกับบุคลากร

ด้านกระบวนการ ควรมีการวางแผนเรื่องอัตรากำลัง วางแผนการสรรหาบุคลากรให้ตรงตามความต้องการ มีการพัฒนาคุณภาพบุคลากร การสร้างสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการทำงาน การจัดระบบสนับสนุนบริการประกอบด้วย การจัดอาคารสถานที่ พัฒนาสิ่งแวดล้อมและ GREEN & CLEAN ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ RitJaroon (2012) ได้กล่าวว่า เป็นการประเมินขณะดำเนินงาน เพื่อประเมินความก้าวหน้าของโครงการและศึกษาปัญหา อุปสรรคในการดำเนินโครงการ สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจ เพื่อปรับปรุงการดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพ และตรงกับ WatMuang (2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการหลักสูตรห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งวัวแดง พบว่า ด้านกระบวนการของการบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลและกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากผ่านเกณฑ์การประเมิน แต่มีข้อเสนอแนะในเรื่องการนิเทศภายในสถานศึกษายังมีน้อยและกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มีความหลากหลาย

ด้านผลผลิต ควรจัดบริการให้รวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำและมีการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลกับผู้รับบริการเกี่ยวกับการบริการของคลินิกพิเศษต่าง ๆ โดยการติดป้ายประกาศและแจ้งข่าวสารผ่านอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เพื่อเข้ามาช่วยในเรื่องของการเป็นผู้แจ้งข่าวสารสาธารณสุข ผู้เฝ้าระวังและป้องกันปัญหาเพื่อลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ รพ.สต. ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ Buosonte (2013) ได้กล่าวว่า ด้านผลผลิตประเด็นที่ประเมินประกอบด้วย การประเมินผลลัพธ์และผลกระทบข้างเคียง (Effects) เพื่อพิจารณาว่ากิจกรรมนั้นควรจะดำเนินการต่อไป ปรับปรุงหรือยุติกิจกรรมนั้น และตรงกับ Sirisomboon & Chunthawong (2015) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประเมินผลโครงการระบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ตำบลบ้านลำ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี พบว่า ผลผลิตตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้แก่ 1) โครงการควรได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง 2) ผู้จัดการระบบควรมีจำนวนเพียงพอกับภาระงาน

3) ควรเพิ่มศักยภาพทีมสนับสนุนให้มีความรู้ความเข้าใจในการดูแลผู้สูงอายุ 4) ควรมีเวทีเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน 5) ควรมีนักบริหารที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้ที่มีจิตอาสาด้วยใจจริง

ด้านผลกระทบ ควรปรับปรุงสถานที่ให้บริการ อุปกรณ์ที่ทันสมัยและยาให้สามารถจ่ายยาที่มีคุณภาพมากขึ้น เพื่อชุมชนจะได้รับบริการสะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ด้านบุคลากรจะต้องกำหนดค่าตอบแทนและสวัสดิการควรได้รับการปรับปรุงให้มากขึ้นอย่างเหมาะสมและการมีทีมเคลื่อนที่เร็วออกควบคุมโรคเมื่อเกิดโรคติดต่อ มีการตรวจคัดกรองความเสี่ยงในการเกิดโรคต่าง ๆ และมีการให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรค ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ Kanjanawasee (2013) ได้กล่าวว่า การประเมินผลกระทบ เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า สิ่งที่ได้รับผลประโยชน์จากโครงการหรือสิ่งแทรกแซง ได้รับเกินไปกว่าเป้าหมายความต้องการที่จะได้รับตอบสนองตามความต้องการจำเป็นนั้นคืออะไรบ้าง คำถามนี้ชี้ให้เห็นว่าไม่ว่าสิ่งที่ได้รับเกินไปกว่าที่กำหนดไว้จะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบก็ล้วนแต่เป็นผลกระทบทั้งสิ้น และตรงกับ Sangnikun Kraduang & Pimpapanit (2016) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย: กรณีศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 พบว่า ในด้านผลกระทบภาพรวมด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผู้ประสานงานโครงการในด้านผลกระทบของโครงการมีความเหมาะสม เป็นไปในทิศทางที่ดี โดยทุกฝ่ายตระหนักถึงหน้าที่และบทบาทของตนเองในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการให้ เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของทุกฝ่าย

ด้านประสิทธิผล ควรมีการเชื่อมโยงระบบบริการ มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพการจัดบริการ เช่น ทรัพยากรบุคคล อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือและการบริหารจัดการ ฯลฯ ผู้ปฏิบัติงานจะต้องนำเกณฑ์ไปใช้ในการทำงานใน รพ.สต. ทำให้เกณฑ์คุณภาพ ลดความซ้ำซ้อน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ Nilphan (2010) ได้กล่าวว่า การประเมินประสิทธิผลที่เกิดขึ้นเป็นการตั้งคำถามว่า โครงการหรือสิ่งแทรกแซงบรรลุตอบสนองความต้องการความจำเป็นของกลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ได้อย่างครอบคลุมหรือไม่ และตรงกับ Chaischuwong (2017) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการโรงเรียนสุจริตของโรงเรียนบ้านประดู่งาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 พบว่า ด้านประสิทธิผลส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิด

ด้านความยั่งยืน ควรให้การบริการอย่างสะดวกรวดเร็ว มีความเต็มใจในการบริการ การให้ข้อมูลข่าวสารที่ครบถ้วนและถูกต้อง ด้านมารยาทของผู้ให้บริการต้องมีความรับผิดชอบต่องานที่ให้บริการซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ Kanjanawasee (2013) ได้กล่าวว่า การประเมินความยั่งยืน เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า แนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นระบบหรือเป็นทางการเกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนคืออะไร โดยมุ่งพิจารณาประเมินความคงอยู่หรือความต่อเนื่องในการทำโครงการที่ประสบผลสำเร็จ รวมถึงวิธีการซึ่งความสำเร็จของโครงการดังกล่าว และตรงกับ Nilsantia (2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนปากช่อง

2 พบว่า ในด้านความยั่งยืน นักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากโครงการไปใช้ในการดำเนินชีวิตและการมีทักษะในการแก้ไขปัญหาในชีวิตด้วยวิธีการที่เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านการถ่ายโยงความรู้ ควรมีการจัดช่องทางติดต่อประสานงานกับภายนอกและภาคีเครือข่าย การสื่อสารประสานงานอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรและบุคลากรสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ Nilphan (2010) ได้กล่าวว่า การประเมินผลที่สามารถถ่ายทอดขยายผล ต่อเนื่องได้เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า มีการนำโครงการหรือสิ่งแทรกแซงที่ประสบผลไปประยุกต์หรือปรับปรุงใช้ในที่อื่น ๆ หรือไม่ และตรงกับ Sirirat & Other (2015) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เบทูจวิธินำทางสรรสร้างครอบครัวต้นแบบสายใยรักของศูนย์การเรียนรู้โครงการสายใยรักแห่งครอบครัว จังหวัดราชบุรี พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถถ่ายทอดความรู้สู่เพื่อนบ้านได้อย่างถูกต้องและครอบครัวของผู้เข้าร่วมโครงการสามารถถ่ายทอดแนวคิดเบตูจวิธิจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลควรมีการประเมินโครงการโดยใช้รูปแบบการประเมินอื่น ๆ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่หลากหลาย เพื่อนำมาใช้พัฒนารูปแบบการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ

1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกแห่งควรเพิ่มศักยภาพในการเชื่อมโยงกับโรงพยาบาลต่าง ๆ ที่มีแพทย์เฉพาะทางทุกโรค เพื่อให้คำปรึกษากับผู้สูงอายุและประชาชนที่เจ็บป่วยมีอาการซับซ้อนหรือเจ็บป่วยฉุกเฉินให้ได้พบแพทย์เหมือนได้ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลใหญ่

2. จากการประเมินระบบการแพทย์ทางไกล พบว่า ยังมีการใช้งานระบบการปรึกษาทางไกลน้อย และไม่มีระบบบันทึก ระบบอินเทอร์เน็ตบางพื้นที่มีปัญหาเนื่องจากอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงยังเข้าไม่ถึงและไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ ดังนั้นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลควรเพิ่มศักยภาพระบบเครื่องมือสื่อสาร ติดตั้งอินเทอร์เน็ตเพื่อไม่ให้เกิดอุปสรรคในเรื่องของความห่างไกลอีกต่อไป

ข้อเสนอแนะด้านวิชาการ

1. ควรให้มีการพัฒนาต้นแบบเครื่องมือสื่อสารของระบบการแพทย์ทางไกลบนระบบปฏิบัติการ Android เพื่อเพิ่มคุณภาพการบริการด้านสุขภาพผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล

2. ควรให้มีการประเมินโดยใช้กระบวนการ CIPPIEST Model ระบบการแพทย์ฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุในโรงพยาบาลของรัฐเพื่อเป็นการปรับปรุงคุณภาพในการบริการอย่างทั่วถึง

References

- Asawutmangkul, U & Group. (2017). An Evaluation on Health Products Consumer Protection Project in Sub-district Health Promoting Hospital Pathum Thani Province. *The Journal of Prapokklo Hospital Clinical Medical Education Center*, 34(2), 124-134.
- Buosonte, R. (2013). CIPP and CIPPIEST Evaluation Models: Mistaken and Precise Concepts of Applications. *Silpakorn Educational Research Journal*, 5(2), 7-24.
- Charoenwantha, P. (2010). *Assessment of the Curriculum of Teaching and Learning in English for Second-Class Students of Phrahut Than School, Chiang Mai*. Master of Education Thesis. Chiang Mai University.
- Cucina R. (2013). *Information Technology in Patient Care*. In M.A. Papadakis, S.J. McPhee, M.W. Rabow (Eds), *CURRENT Medica Diagnosis & Treatment 2013*. Retrieved November 16, 2018, from <http://www.accessmedicine.com/content.aspx?aid=779189>.
- Department of Provincial Administration, Ministry of Interior. (2018). *Statistics of Thailand 77 provinces*. Bangkok: Registration statistics system Department of the Interior.
- Douglas, A. Perednia & Ace Allen. (1995). Telemedicine technology and clinical applications. *The Journal of American Association*, 273(6), 483-488.
- Huncharoen, S. & Other. (2014). Apply Using Telemedicine System to Support Health Care. *Technical Education Journal King Mongkut's University of Technology North Bangkok*, 5(2), 191-198.
- HuokHuan, C. (2015). Evaluation of the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 of the schools under local administration in Prachuapkirikhan Province. *In academic conferences and research findings National and international National group Education*, 3(6), 116-126.
- Kamphar, U. & Rojananiti, S. (2018). Development of a Proposed Policy for Providing Education in Early Childhood School Prototypes of the Office of Uttaradit Elementary Educational Area 1. *Journal of Educational Measurement Mahasarakham University*, 24(2), 312-326.
- Kanjanawasee, S. (2013). *Traditional test theory*. Bangkok: The Publisher of Chulalongkorn University.

- Nilphan, M. (2010). *A Systematic Approach to Decision-Making Curriculum Evaluation Using the CIPP Model*. Graduate Course Assessment Manual. Graduate school Silpakorn University.
- Nillapun, M. (2012). *The Evaluation of Master of Education in Curriculum and Supervision Faculty of Education Silpakorn University*. Nakhon Pathom Province: Silpakorn University Press.
- Nilsantia, C. (2011). *Assessment of the project to develop morality, ethics and desirable values of students in Pak Chong School 2*. Nakhon Ratchasima Province: Pak Chong School 2.
- Office of Policy and Strategy Ministry of Public Health. (2014). *Manual for Managing Health Promoting Hospitals at the Sub-District Level*. Bangkok: Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health.
- Otkanon, P. (2011). *The happy life of the Thai elderly Research principles and lessons from experience*. Bangkok: The Publisher of Chulalongkorn University.
- Pender J. Nola. (2001). *Health Promotion In nursing Practice*. (6th ed.). New Jersey: Pearson Education, Inc.
- Pibun, P. (2008). *Project Assessment Skill Enhancement Kits*. Nonthaburi Province: Jatuporn Design.
- Chaischuwong, P. (2017). *Evaluation of the Sujarit School Project Evaluation of Ban Pradu Ngam School, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5*. Master of Education Thesis. Nakhon Ratchasima Rajabhat University.
- PuiPuroy, G. (2014). *Health Promotion School Project Evaluation of Non Sida Wittaya School Si Somdet District Roi Et Province*. Master of Education Thesis. Rajabhat Mahasarakham University.
- RitJaron , P. (2012). *Project Evaluation Techniques*. Bangkok: House of Hermes.
- Sangnikun, R. , Krduang, A. & Pimpapanit, P. (2016). *An Evaluation of the Little Scientist House Project in Thailand: A Case Study of Kalasin Primary Education Area Office 2. In the 1st National Academic Education Conference*. Kalasin Province: Kalasin University.

- Sirirat, S, & Other. (2015). The Evaluation Of Benjavithi Created With The Saiyairak's Family Tenokate The Learning Center Under Family Love Bonding Project Ratchaburi. *Veridian E-Journal, Slipakorn University, 8(2), 2236-2254.*
- Sirisomboon,R. & Chunthawong, N. (2015). Evaluation Research of the Project on Long-term Care System for Elderly Persons, Baan-Lum Sub- District, Wihan-Dang District, Saraburi Province. *Journal Of Health Science, 24(6), 1076-1085.*
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007). *Evaluation Yheory, Models and Applications.* San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Supawong, C. (2009). *Service Manual of Tambon Health Promotion Hospital.* Bangkok: National Health Foundation.
- WatMuang, P. (2012). *Intensive English Program Special Program Assessment, Case Study of Pong Pong Wua Daeng School Bueng Narang District Phichit Province.* Master of Education Thesis. Naresuan University.
- World Health Organization. (2010). *Telemedicine: Opportunities and developments in Member States: report on the second global survey one Health 2009.* Retrieved November 16, 2018, from http://www.who.int/goe/publications/goe_telemedicine.
- Yaemlamai, N. & Hongwiset, S. (2018). Evaluation of a Health Promotion Program for the Elderly, Takhiantia Sub-district Municipality, Bang-lamung District, Chonburi Province. *Nakhon Phanom University Journal, 8(3), 17-25.*
- Yamane Taro. (1976). *Statistics: an Introductory Analysis.* New York: Harper and Row.

Assistant Professor, Wipada Mukda received her Master degree in Business Administration General Management from Suan Dusit University. She is currently a lecturer of Faculty of Management, Suan Dusit University.

Assistant Professor Wanphen Kuensman received her Ph.D. Administrative development (Management) from Pathum Thani University. She is currently a lecturer of Faculty of Management, Suan Dusit University.